

BIULETYN

POLSKIEGO TOWARZYSTWA
MECHANIKI TEORETYCZNEJ
I STOSOWANEJ

NR 2

WARSZAWA, MAJ 1961 r.

I. KOMUNIKATY ORGANIZACYJNE

Zebrawie Prezydium Zarządu Głównego P. T. M. T. S.

w dniu 19 kwietnia 1961 roku

Zebrawie podwzięcone było głównie przygotowa-
niom do dorocznego Zjazdu Delegatów. Przedyskutowano
projekt sprawozdania z działalności Towarzystwa, przed-
stawiony przez z-cę sekretarza generalnego doc.dr Z.Cle-
męsa. Omówiono sprawę wytycznych działalności P.T.M.T.S.
wobec nich należy przede wszystkim, a czwartym Zjazdem Delegatów.

Podkreślono, że należy się zwrócić uwagę na pracę doświadczalną postawioną, aby doroczne na-
grody P.T.M.T.S. były przyznawane za prace doświadczal-
ne z zakresu mechaniki doświadczalnej, a nie jak dotych-
czas za prace z dziedziny doświadczalnej analizy napre-
żeń.

Liczba członków P. T. M. T. S.

W sprawozdaniu Zarządu Głównego złożonym na
III Zjeździe Delegatów podane jest następujące zesta-
wienie ilustrujące wzrost liczby członków Towarzystwa.

Oddział	I kw. 60 r.	II kw. 60 r.	III kw. 60 r.	IV kw. 60 r.	I kw. 61 r.	Przebieg choroby w okresie I kw. 61 r.	Przebieg choroby w okresie II kw. 61 r.
Warszawa	43	43	43	43	45	2	4
Gliwice	40	42	43	43	47	7	14,8
Traków	40	40	40	40	42	2	4,7
Łódź	17	18	18	19	21	4	19
Poznań	29	28	28	29	29	-	-
Szczecin	15	15	15	14	14	- 1	-
Warszawa	94	96	96	99	100	6	6
Wrocław	19	31	31	31	30	11	36,6
Razem	297	313	314	318	328	31	9,4

z/ dane z końca I kw. tań: 1960 r. ze powodu braku danych

o/ dane z końca kw. tań: 1960 r. ze powodu braku danych

Wybory do Zarządów Oddziałów

Oddział P.T.M.S. w Gdańsku

Na Walnym Zgromadzeniu Oddziału Gdańskiego w dniu 8 kwietnia 1961 r. wybrano władze oddziału w składzie: przewodniczący - doc. Roman Kazimierzak, z-ca przewodniczącego - doc. dr Eustachy Durka, sekretarz - dr Piotr Wilde.

Oddział P.T.M.T.S. w Gliwicach

Walne Zgromadzenie Oddziału Gliwickiego w dniu 28 marca 1961 r. wybrało na przewodniczącego oddziału - prof. dra Janusza Dietrycha oraz pięciu członków zarządu, który ukonstytuował się w dniu 7 kwietnia 1961 r. jak następuje: z-ca przewodniczącego - doc. dr Józef Ledwoń, sekretarz - z-ca prof. dr Maciej Zarzycki, skarbnik - dr Jerzy Nowacki, członkowie zarządu - prof. dr Marian Janusz, dr Roman Janiczek

Oddział P.T.M.T.S. w Krakowie

Nowy zarząd Oddziału Krakowskiego wybrany na Walnym Zgromadzeniu dnia 29 marca 1961 r. ukonstytuował się w składzie: przewodniczący - prof. Janusz Malczak, z-ca przewodniczącego - prof. dr Aleksander Lisowski, sekretarz - doc. dr Marian Życzkowski, skarbnik doc. dr Stanisław Korman, członkowie zarządu - doc. dr Roman Ciesielski, doc. dr Kazimierz Szpunar.

Oddział P.T.M.T.S. w Łodzi

Na Walnym Zgromadzeniu w dniu 13 kwietnia 1961 r. wybrano na przewodniczącego - prof. dr Jana Szmeltera /ponownie/ oraz dwóch członków zarządu oddziału, który na zebraniu organizacyjnym w dniu 18 kwietnia 1961 r. ukonstytuował się w składzie: sekretarz - dr Kazimierz Grosman, skarbnik - doc. dr Zdzisław Tarszewski.

Oddział P.T.M.T.S. w Poznaniu

W wyniku wyborów uzupełniających przeprowadzonych na Walnym Zgromadzeniu w dniu 8 kwietnia 1961 r. nowy Zarząd Oddziału Poznańskiego ukonstytuował się jak następuje: przewodniczący - prof. dr Edmund Karaskiewicz, z-ca przewodniczącego - doc. dr Tadeusz Tuchakka, sekre-

tarz - mgr J. Czarnecki, skarbnik - mgr A. Kębłowski, członek zarządu - mgr S. Stanisławski, z-ca członka zarządu - dr W. Dębski.

Oddział P.T.M.T.S. w Szczecinie

Nowy zarząd oddziału wybrany na Walnym Zgromadzeniu w dniu 22 marca 1961 r. ukonstytuował się w składzie: przewodniczący - prof. dr Konstanty Lisowski, z-ca przewodniczącego - dr Zygmunt Wiśniewski, sekretarz - dr Jerzy Sułocki, skarbnik - mgr Henryk Ostapiuk.

Oddział P.T.M.T.S. w Warszawie

Walne Zgromadzenie Oddziału Warszawskiego odbyło się w dniu 10 kwietnia 1961 r., wybrano na nim przewodniczącego - prof. dr Jerzego Mutermilcha /ponownie/ oraz /na miejsce ustępujących/ trzech członków zarządu i jednego zastępcę członka zarządu. Zarząd Oddziału na zebraniu w dniu 19 maja b.r. ukonstytuował się jak następuje: z-ca przewodniczącego - doc. dr Jerzy Lipka, sekretarz - doc. dr Zbigniew Olesiak, skarbnik - doc. dr Roman Solecki, z-ca sekretarza - dr Janisław Skowroński, członek zarządu - doc. dr Władysław Kuczyński, z-ca członka zarządu - mgr Wojciech Sucherzewski.

Oddział P.T.M.T.S. we Wrocławiu

Wybory uzupełniające do zarządu oddziału odbyły się na Walnym Zgromadzeniu w dniu 27 marca 1961 r. Zarząd oddziału ukonstytuował się w składzie: przewodniczący - prof. dr Adam Mitzeł, sekretars - prof. Leon Danielski, skarbnik - doc. dr Otto Dąbrowski, z-ca sekretarza - dr Bertold Iysik, członek zarządu - prof. dr Mieczysław Sasiadek.

III Zjazd Delegatów P.T.M.T.S.

Trzeci Zjazd Delegatów Towarzystwa odbył się w dniu 29 kwietnia 1961 r. w Warszawie. W zjeździe wzięły udział 32 osoby w tym członkowie Zarządu Głównego: przewodniczący - prof.dr W. Wierzbicki, z-ca przewodniczącego - prof.dr W. Nowaki, z-ca przewodniczącego prof.dr W. Ciesiak, sekretarz generalny - prof.dr J. Szmelter, skarbnik - doc.dr A. Kacner, z-ca sekretarza generalnego - doc.dr Z. Olasik, prof.dr Z. Budzianowski i prof. J. Walczak.

Zjazd otworzył przewodniczący Z.G. prof.dr W. Wierzbicki. Na przewodniczącą obrad wybrano prof.dr M. Janusza, na vice-przewodniczącą - prof.dr A. Sałustowicza i prof.dr J. Dowkocita, na sekretarzy - prof.dr I. Kisielea i doc.dr E. Burkę.

W punkcie 1 porządku dziennego przyjęto bez zmian protokół z II-go Zjazdu Delegatów, który odbył się w Poznaniu w dniu 27 kwietnia 1960 r.

W punkcie 2 obrad sekretarza generalny - prof.dr J. Szmelter przedstawił sprawozdanie z działalności Towarzystwa. Sprawozdanie obejmowało prace Zarządu Głównego w okresie między II, a III Zjazdem Delegatów oraz działalność Oddziałów w okresie od II kwartału 1960 r. do końca I kwartału 1961 r.

W punkcie 3 porządku dziennego skarbnik - doc.dr A. Kacner złożył sprawozdanie finansowe za rok 1960 i pierwszy kwartał 1961 r.

W punkcie 4 - sprawozdanie Głównej Komisji Rewizyjnej przedstawił prof.dr Z. Kązkowski. Sprawozdanie G.K.R. obejmuje okres od 28.04.60 do 28.04.61. /dane z oddziałów do 1.04.61/.

W punkcie 5 porządku dziennego odbyła się dyskusja nad sprawozdaniami. W dyskusji wzięli udział: prof.dr I. Kisiel, prof.dr St. Ziemia, prof. J. Walczak, doc.dr E. Burka, prof.dr A. Szustowicz, doc.dr Z. Olesiak, prof.dr M. Janusz, prof.dr J. Dietrych, prof.dr J. Mutermilch, prof.dr Z. Wasilutyński, prof.dr W. Wierzbicki, prof.dr W. Olszak i prof.dr Z. Kączkowski.

Złożone sprawozdania przyjęto przez akklamację i udzielono absolutorium ustępującemu Zarządowi Głównemu.

W punkcie 6 obrad do Zarządu Głównego wybrano ponownie, ustępujących po dwuletniej kadencji, prof.dr W. Nowackiego, prof.dr J. Szmeltera i doc. dr A. Kachera. Ponadto wybrano do Z.G. prof.dr M. Janusza.

Wybrano również Główny Sąd Koleżeński w jego dotychczasowym składzie: prof.dr I. Kisiel, prof.dr B. Stefanowski, prof.dr E. Czetwertyński, prof.dr E. Olaszewski, prof.dr A. Krupkowski.

W punkcie 7 porządku dziennego s-ca sekretarza generalnego - doc.dr Z. Olesiak zreferował wytyczne działalności Towarzystwa.

Jako główne zadania P.T.M.T.S. referent przedstawił:

- I. rozwijanie działalności naukowej w dziedzinie mechaniki teoretycznej i stosowanej poprzez -
  1. organizowanie regularnych zebrań naukowych w Oddziałach,
  2. organizowanie sympozjów i konferencji naukowych dotyczących wybranych dziedzin specjalnych,
  3. organizowanie konkursów naukowych z nagrodami /szczególnie w dziedzinach, których rozwój Towarzystwo chce pobudzić/.

4. finansowanie prac naukowych,
5. udział w konferencjach i kongresach naukowych krajowych i zagranicznych,
6. organizowanie wymiary naukowej z zagranicą;

II. rozpowszechnianie mechaniki teoretycznej i stosowanej poprzez -

1. kontynuowanie i rozwijanie akcji wydawniczej,
2. organizowanie kursów-konferencji oraz wykładów popularyzujących,
3. dążenie do zwiększenia liczby członków PTMTS,
4. szerszy kontakt z przemysłem i jego problematyką.

W dyskusji nad wytycznymi zabrali głos:

prof.dr I. Kisiel, prof.dr A. Szustowicz, prof.dr Z. Budzianowski, prof.dr W. Nowacki i prof.dr J. Dietrych.

Prof.dr W. Nowacki wskazał na możliwość i potrzebę utworzenia pisma periodycznego będącego organem PTMTS i poinformował uczestników zjazdu o kursokonferencjach organizowanych przez P.A.N., sugerując zorganizowanie podobnych imprez przez PTMTS.

Po przedyskutowaniu wytycznych zostały one przez zjazd przyjęte.

W punkcie 8 - wolne wnioski uchwalono na wniosek

prof.dr I. Kisiela podziękowanie dla personelu administracyjnego Z.G. za wzorową pracę.

Zebrań Zarządu Głównego P.T.M.T.S. w dniu 29 maja 1961 r.

Zaraz po obradach Zjazdu Delegatów, odbyło się zebranie Zarządu Głównego, który ukonstytuował się jak następująco: przewodniczący - prof.dr W. Wierzbicki, vice-przewodniczący - prof.dr W. Olazek, vice-przewodniczący - prof.dr J. Sznelter, sekretarz generalny - doc.dr Z. Oleśniak, skarbnik - doc.dr A. Kachar, zastępca sekretarza gene-

ralnego i z-ca skarbnika - doc.dr A. Sawczuk, członkowie zarządu - prof.dr W. Nowacki i prof.dr M. Janusz oraz z-cy członków zarządu - prof.dr Z. Budzianowski i prof. J. Walczak.

II. KOMUNIKATY O DZIAŁALNOŚCI
NAUKOWEJ ODDZIAŁÓW

Zebrań naukowe w Oddziałach P. T. M. T. S.

W pierwszym kwartale 1961 r. odbyły się w poszczególnych Oddziałach następujące zebrań naukowe:

Data	prelegent	t e m a t	liczba	
			uczest- ników	dysku- tantów
<u>Oddział w Gliwicach</u>				
26.01.61	doc.dr J. Zawadzki	Rozważania i badania nad stanem odkształcania się prętów	70	5
23.02.61	mgr Cz. Woźniak	O integralnym ujęciu teorii ustrojów prętowych	31	2
23.03.61	dr T. Kolendowicz	Statyka modelowania przestrzennych układów prętowych	102	10
<u>Oddział w Krakowie</u>				
6.01.61	prof.dr A. Lisowski	Zastosowanie układów analogowych do formowania schematu statycznego konstrukcji	30	5

Data	prelegent	t e m a t	liczba uczest- dysku- ników tantów	
<u>Oddział w Krakowie c.d.</u>				
15.02.61	dr W.Zapałowicz	Tensometryczna analogia skręcania	8	4
13.03.61	mgr J.Waśniewski,	Maszyny matematyczne x/		
14.03.61	mgr A.Wakulicz			
x/ zebrania zorganizowane wspólnie z Politechniką Krakowską; brak danych odnośnie liczby uczestników i dysku- tantów.				
29.03.61	dr J.Litwini- szyn	O niektórych rozwiązaniach równania Smoluchowskiego i ich fizycznej interpretacji	15	3
<u>Oddział w Łodzi</u>				
26.01.61	dr inż.A.Liniecki	Dynamika wyrzutu czółenka	17	8
23.02.61	dr inż.K.Gros- sman	Stateczność dynamiczna pręta ścisłego lub skręcanego z masą skupioną	14	6
23.03.61	dr inż.M.Nie- zgodziński	Statystyczne badania wpływu czynnika skali na wytrzymałość na rozciąganie stali niskowęglowych	11	6
<u>Oddział w Poznaniu</u>				
19.01.61	mgr J.Stefaniak	Modele ciał lepko-sprężystych	10	4
26.01.61	doc.T.Puchałka, mgr Kierzkowski	Analogowe układy elektromechaniczne na gruncie teorii podbiegnięcia	7	4

Data	prelegent	t e m a t	liczba	
			uczest- ników	dysku- tantów
<u>Oddział w Poznaniu c.d.</u>				
09.02.61	dr E.Mikołajczak	Wpływ sił tarczowych na drgania płyty ortotropowej uźebrowanej	9	3
16.02.61	mgr J.Gąszczak	Pomiar wielkości mechanicznych metodami elektrycznymi cz. I	8	5
23.02.61	mgr J.Gąszczak	Pomiar wielkości mechanicznych metodami elektrycznymi cz. II	8	3
<u>Oddział w Szczecinie</u>				
28.12.60	prof.dr S.Gołąb	O pewnej matematycznej teorii przesiewania materiału sypkiego	10	5
21.02.61	prof.dr K.Lisowski	Nieokresowe wahania poziomu Bałtyku pod wpływem czynników anemobarycznych	15	4
22.03.61	mgr Z.Paczkowski	Ostateczności dźwigarów kablo-betonowych	16	4
<u>Oddział w Warszawie</u>				
23.01.61	doc.dr Z.Olesiak	Pełzanie i relaksacja	17	4
20.02.61	dr P.Perzyna	Dynamiczne zagadnienia teorii plastyczności	23	4
20.03.61	prof.dr J.Dowkontt	Reła naprężenia styycznego w nauce o cieple	18	7
24.04.61	dr Z.Osiński	Badania i teoria tarcia wewnętrznego w metalach	20	4

W sprawozdaniu Z.G. złożonym na III Zjeździe Delegatów figuruje następujące zestawienie zebrań naukowych zorganizowanych w poszczególnych Oddziałach P.T.M.T.S. w okresie od początku II kwartału 1960 r. do końca I kwartału 1961 r.

Oddział	L i c z b a z e b r a ń					Uczestników Dyskutantów			
	II kw. 60 r.	III kw. 60 r.	IV kw. 60 r.	I kw. 61 r.	Razem	Łącz- nie	Prze- cięt- nie na 1 zebr.	Łącz- nie	Prze- cięt- nie na 1 ref.
Gdańsk	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gliwice	5	-	3	3	11	551	55	63	6
Kraków x/	1	-	4	4	9	162	22	49	6
Łódź	3	-	3	3	9	178	20	27	3
Poznań	2	-	1	5	8	89	11	41	5
Szczecin	1	-	2	2	5	64	13	22	4
Warszawa	1	-	3	3	7	144	26	38	5
Wrocław	3	-	2	2	7	133	19	45	6
Razem	16	-	18	22	56	1321		285	

x/ brak liczby uczestników i dyskutantów 1-go zebrania,

W poprzednim okresie sprawozdawczym /również rocznym/ liczba zebrań naukowych wynosiła 39, zaś w obecnym 56, czyli wzrosła o 17 zebrań.

Wydawnictwa Oddziału Gliwickiego P.T.M.T.S.

W marcu 1961 r. ukazały się /czwarty i piąty/ - dalsze zeszyty Sprawozdań z Zebrań Naukowych Oddziału Gliwickiego P.T.M.T.S.

73-stronicowy zeszyt czwarty zawiera trzy referaty przedstawione na zebraniach naukowych w kwietniu i maju 1960 r.:

1/ dr L. Müller, Analiza wymiarowa i jej zastosowanie w technice, 2/ dr J. Głomb, O pomiarze naprężeń i drgań w konstrukcjach mostowych, 3/ mgr Z. Pogoda, Aparatura elektryczna w pomiarach naprężeń i drgań konstrukcji mostowych.

W piątym, 86-stronicowym zeszycie opublikowane zostały streszczenia 12 referatów przeznaczonych do przedstawienia na Środowiskowej Konferencji Naukowej Oddziałów Gliwickiego i Wrocławskiego /por. Biuletyn 4/1960/. Streszczenia są dostatecznie obszerne i wraz z zamieszczonymi wykazami literatury, wykorzystanej przez autorów, dają możliwość należytego przygotowania się do dyskusji. Tym samym piąty zeszyt Sprawozdań spełnia zadanie, jakie postawił sobie Komitet Organizacyjny Konferencji.

Oba zeszyty sprawozdań wydał we współpracy z techniką rotaprintową, ze starannością cechującą wszystkie poprzednie zeszyty.

Wyniki konkursu Oddziału Gliwickiego P.T.M.T.S. na prace

naukowe z zakresu mechaniki technicznej

Zgodnie z regulaminem konkursu naukowego, rozpisanego przez Oddział P.T.M.T.S. w Gliwicach w r. 1960 dla młodszych pracowników nauki i przemysłu za prace naukowe w zakresie mechaniki technicznej, /por. Biuletyn 4/1960/.

Odbyła się w dniach 14 i 15 marca b.r. specjalna sesja konkursu naukowego, w czasie której uczestnicy konkursu, zakwalifikowani w wyniku wstępnej eliminacji, zreferowali prace nadesłane na konkurs. Po wstępnych eliminacjach, opartych na recenzjach specjalistów, odpadły 2 prace, a spośród prac referowanych na sesji konkursu naukowego, nagrodzone 3 prace, a 2 wyróżniono dyplomami uznania.

Pierwszą nagrodę w kwocie zł.5.000.- uzyskał mgr inż. F. Anderman, adiunkt Katedry Mechaniki Budowli Politechniki Śląskiej, za pracę p.t. "Tarcze kwadratowe i prostokątne sprężone kablem o trasie kołowej".

Drugą nagrodę w kwocie zł.3.500.- uzyskał mgr inż. S. Berkowski, adiunkt Katedry Mechaniki i Wytrzymałości materiałów Politechniki Śląskiej za pracę p.t. "Metoda zespolonej funkcji naprężeń w teorii łupin małowymiarowych".

Trzecią nagrodę w kwocie zł.2.500.- uzyskał mgr inż. B. Skalmierski, st. asystent Katedry Mechaniki Technicznej Politechniki Śląskiej, za pracę p.t. "Bęben wielolinowy obciążony siłą tarcia".

Dyplomy uznania uzyskali:

Mgr inż. S. Lesnar, st. asystent Katedry Mechaniki Budowli Politechniki Śląskiej, za pracę p.t. "Obliczenie ściany okrągłego zbiornika zamkniętego na działanie jednokierunkowych obciążeń poziomych symetrycznych",

mgr inż. Cz. Woźniak, st. asystent Katedry Mechaniki i Wytrzymałości materiałów Politechniki Śląskiej, za pracę p.t. "Metody macierzowe - iteracyjne wyznaczania sił kompensacyjnych w rurociągach płaskich".

Rozdanie nagród oraz dyplomów uznania odbyło się w czasie Walnego Zgromadzenia Oddziału P.T.M.T.S. w Gliwicach, dnia 28 marca 1961 r.

Środowiskowa Konferencja Naukowa Oddziałów Gliwickiego i
Wrocławskiego

W dniach 11 i 12 kwietnia 1961 r., odbyła się w Gliwicach, zorganizowana przez miejscowy Oddział P.T.M.T.S. konferencja naukowa Oddziałów Gliwickiego i Wrocławskiego poświęcona powłokom cienkościennym.

Obrady konferencji odbyły się w trzech sesjach, w ciągu których przedstawiono 12 prac w następującej kolejności:

1. mgr inż. S. Borkowski Z teorii żupin walcowo-obrotowych
/Gliwice/
2. prof.dr O. Popowicz Obliczanie bębnow i kół pędnych
/Gliwice/ jako powłok cienkościennych na podstawie upraszczających założeń
3. dr R. Gryboś Stateczność wirującej powłoki
/Gliwice/ walcowej cienkościennej
4. mgr inż. B. Skalmierski Powłoka walcowa usztywniona po-
/Gliwice/ między podporemami
5. dr B. Lysik Obliczanie statyczne powłoki ko-
/Wrocław/ noidalnej podparte na przepo-
nach
6. mgr C. Woźniak O rozwiązaniu pewnych zagadnień
brzegowych membranowej teorii
powłok
7. mgr H. Boroń Przemieszczenia powłok prostokreślnych
/Wrocław/
8. dr P. Próchniak O stosowaniu przybliżonych metod
/Wrocław/ obliczania powłok stożkowych, kulistych i walcowych

9. doc.dr J. Ledwoń /Gliwice/ Z aktualnych zagadnień kształtowania, obliczenia i realizacji hiperboloidalnych chłodni powłokowych
10. z-ca prof.dr Z.Grodecki /Wrocław/ Metoda kratownic zastępczych w zastosowaniu do powłoki hiperboloidalnej w bezmomentowym stanie napięcia
11. doc.dr O. Dąbrowski Powłoka wypukła o podwójnej krzywiznie wzmocniona na brzegach lukami
12. dr J. Niewiadomski Obliczanie walcowej chłodni kominowej na obciążenie parciem wiatru.

110 uczestników pierwszej sesji wysłuchało referatów 1/ - 4/. W dyskusji po tych referatach wzięło udział 14 osób. Druga sesja poświęcona była referatom 5/ - 8/. Trzech spośród 80 uczestników tej sesji zabrało głos w dyskusji. Na trzeciej sesji przedstawiono prace 9/ - 12/. W ożywionej dyskusji po tych referatach uczestniczyło 19 osób spośród 102 obecnych.

Podsumowania obrad konferencji dokonał prof.dr M.Janusz.

----- 0000 -----

S p r o s t o w a n i e :

W sprawozdaniu z Sympozjum Naukowego P.T.M.T.S. w Szczecinie zamieszczonym w Biuletynie 1/1961 podano mylnie nazwisko autora pracy 4.4. i opuszczono jedną pracę w dziale 4.

Dwie ostatnie prace, w dziale 4 - drgań nieliniowych, przedstawione na Sympozjum nosiły tytuły:

- 4.4. mgr W.Szemplińska-Stupnicka Drgania pewnego nieliniowego układu dynamicznego o dwóch stopniach swobody
- 4.5. dr J. Skowroński Charakterystyki i rodzaje wymuszeń silnie nieliniowych mechanicznych układów drgających.